

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรที่ให้บริการกับเด็กพิการในสถานสงเคราะห์เด็กพิการ สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” ระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) และค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากหนังสือ ตำราวิชาการ วารสาร เอกสารประกอบการสัมมนา บทความ วิทยานิพนธ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. การศึกษาภาคสนาม (Field study) โดยการเก็บแบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เลี้ยงของสถานสงเคราะห์เด็กพิการ สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวนทั้งหมด 5 แห่ง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา พิจารณาคัดเลือกตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์เด็กพิการสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ พี่เลี้ยง จำนวน 5 สถานสงเคราะห์ โดยเก็บจากจำนวนพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติหน้าที่จริง จำนวน 251 คน ดังนี้

1. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทางสมองและปัญญา (นนทบุรี)	76 คน
2. สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ ปากเกร็ด (นนทบุรี)	51 คน
3. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา (นนทบุรี)	60 คน
4. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา (หญิง)	49 คน
5. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา จังหวัดราชบุรี	16 คน
รวม	251 คน

โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลทั้งหมด 251 คน และกำหนดอัตราการ Return Rate ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้แบบสอบถาม โดยมีวิธีการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลและแนวคิดที่รวบรวมได้มาสรุป เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือก เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity) และค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability)
5. นำแบบสอบถามที่ได้ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกในการศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประเด็นในการศึกษาประกอบด้วยข้อคำถาม ซึ่งแบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ สถานะในการทำงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน เวลาทำงาน และจำนวนวันหยุดต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการปฏิบัติงานทั่วไปของบุคลากรที่ให้บริการกับเด็กพิการในสถานสงเคราะห์เด็กพิการ ให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็น ซึ่งจะเป็นลักษณะคำถามแบบที่มีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous) แบ่งการตอบเป็น 2 ระดับ คือ ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นลักษณะคำถามให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็น จำนวน 28 ข้อ

- ข้อมูลเกี่ยวกับการขาดความรู้ในการปฏิบัติงานกับเด็กพิการ เป็นลักษณะคำถามแบบที่มีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous) แบ่งการตอบเป็น 2 ระดับ คือ ขาดความรู้ หรือไม่ขาดความรู้ โดยในส่วนของ การขาดความรู้ แบ่งเป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีการตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 8 ข้อ

- ข้อมูลเกี่ยวกับการขาดทักษะในการปฏิบัติงานกับเด็กพิการ เป็นลักษณะคำถามแบบที่มีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous) แบ่งการตอบเป็น 2 ระดับ คือ ขาดทักษะ หรือไม่ขาดทักษะ โดยในส่วนของ การขาดทักษะ แบ่งเป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีการตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

- ข้อมูลเกี่ยวกับการประสบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ เป็นลักษณะคำถามแบบที่มีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous) แบ่งการตอบเป็น 2 ระดับ คือ มีปัญหา หรือไม่มีปัญหา โดยในส่วนของ การประสบปัญหา แบ่งเป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีการตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 4 ข้อ

- ข้อมูลเกี่ยวกับการประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน เป็นลักษณะคำถามแบบที่มีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous) แบ่งการตอบเป็น 2 ระดับ คือ มีปัญหา หรือไม่มีปัญหา โดยในส่วนของ การประสบปัญหา แบ่งเป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีการตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากร ซึ่งเป็นลักษณะคำถามให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็น จำนวน 20 ข้อ

- ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านความรู้ เป็นลักษณะคำถามแบบที่มีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous) แบ่งการตอบเป็น 2 ระดับ คือ ต้องการ หรือไม่ต้องการ โดยในส่วนของ การขาดความรู้ แบ่งเป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีการตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 11 ข้อ

- ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านทักษะ เป็นลักษณะคำถามแบบที่มีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous) แบ่งการตอบเป็น 2 ระดับ คือ ต้องการ หรือไม่ต้องการ โดยในส่วนของ การขาดทักษะ แบ่งเป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน

ประเมินค่า (Rating Scale) มีการตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงานกับเด็กพิการ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็น จำนวน 11 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีการตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 6 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของบุคลากรที่ให้บริการกับเด็กพิการในสถานสงเคราะห์เด็กพิการ

การทดสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปทดสอบ (Pre-test) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองกับบุคลากรที่ให้บริการกับเด็กพิการในสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทูปพลภาพ ปากเกร็ด จำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในภาพรวมที่ 0.889 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดตามประสานงานโดยทำหนังสือขออนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อขอเก็บข้อมูลบุคลากรที่ให้บริการแก่เด็กพิการในสถานสงเคราะห์เด็กพิการ ในหน่วยงานสังกัดสำนักบริการสวัสดิการสังคม จำนวน 5 หน่วยงาน

2. ขอความร่วมมือกับนักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงาน เป็นผู้แจกจ่ายแบบสอบถามให้บุคลากรที่ให้บริการแก่เด็กพิการ ตำแหน่ง พี่เลี้ยง เป็นผู้กรอกข้อมูล โดยส่งมอบแบบสอบถามให้หัวหน้าฝ่ายสังคมสงเคราะห์ของแต่ละสถานสงเคราะห์ รวมทั้งสิ้น 251 ชุด โดยกำหนดระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1-30 เมษายน 2552 และผู้ศึกษาเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ยกเว้นสถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา

ราชบุรี จังหวัดราชบุรี ดำเนินการจัดส่งและรับคืนทางไปรษณีย์ โดยได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด 213 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.86

ตารางที่ 3.1
จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

หน่วยงาน	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน
สถานสงเคราะห์เด็กก่อนพิการทางสมองและปัญญา (นนทบุรี)	76	67
สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ ปากเกร็ด (นนทบุรี)	51	43
สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา (นนทบุรี)	60	51
สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา (หญิง)	49	41
สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา จังหวัดราชบุรี	16	11
รวม	251	213

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าทางสถิติ (SPSS)

การวิเคราะห์ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PS⁺ (Statistical Package for Social Sciences) ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

1. การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean)
3. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ t-test, F-test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. การทดสอบความแตกต่างด้วยการจับคู่พหุคูณ (Multiple Comparisons) โดยวิธีการของ Scheffe

ซึ่งรายละเอียดของวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษามีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ส่วนที่สอบถามข้อมูล ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ของค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินในการวิเคราะห์ข้อมูล และการให้คะแนน เป็น 2 แบบ ดังนี้

- แบบ 3 ระดับ

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนขั้น}} \\ &= 1.33 \end{aligned}$$

- เกณฑ์การให้คะแนน

ไม่มี / ไม่ขาด	เท่ากับ 0 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 0
ต่ำ	เท่ากับ 1 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 1.00 – 2.33
ปานกลาง	เท่ากับ 2 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 2.34 – 3.67
สูง	เท่ากับ 3 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 3.68 – 5.00

- แบบ 5 ระดับ

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนขั้น}} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

- เกณฑ์การให้คะแนน

ไม่มี/ไม่ขาด	เท่ากับ 0 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 0
ต่ำที่สุด/น้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 1.00 - 1.80
ต่ำ/น้อย	เท่ากับ 2 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 1.81 - 2.60
ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 2.61 - 3.40
สูง/มาก	เท่ากับ 4 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 3.41 - 4.20
สูงมาก/มากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน	เกณฑ์ในการวัด 4.21 - 5.00

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง “ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรที่ให้บริการกับเด็กพิการในสถานสงเคราะห์เด็กพิการ สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง แสดงข้อมูลทางสถิติ (Descriptive Analysis) และอภิปรายผลโดยมุ่งสาระสำคัญจากแบบสอบถามประกอบทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการบรรยายผลที่ได้จากการศึกษา